A°. 1825.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 20. Augustus.

FRANKFORT, den 17. Augustus.

Terwijl sedert eenige dagen van onderscheidene kanten berigten zijn ontvangen, dat *Ibrahim*-pacha met zijne Egyptenaren, in of bij Tripolitza, door de Grieken, die van alle kanten van Morea waren komen opdagen, geheel en al ingesloten was, vernieuwt zich heden de tijding van zijne gevangenneming. Een brief uit Venetie, van den 5. Augustus, meldt dienaangaande het volgende: „Door een, den 12. Julij van Corfu binnengeloopen schip, heeft men brieven van daar, die het vroegere gerucht, van het ongelukkig einde van den tegenwoordigen veldtogt in Morea vernieuwen. *Ibrahim*-pacha's wreed gewaagde togt naar het binnenland van Morea zoo vele ijdele verwachtingen in de hoofden der Europische vrienden der Turken verwekt heeft, zou, namelijk, na onderscheidene gevechten met *Colocotroni*, die alle tot zijn nadeel uitvielen, met een gedeelte zijner krijgsmagt gevangen, en zoo met eenen slag het groote plan der Porte verijdeld zijn. Den 21 Julij was een Engelsche kotter, regtstreeks van Napoli di Romania komende, te Corfu binnengeloopen, die men zegt, dat deze gewigtige tijding medegebragt heeft."

— Door de geregtshoven van het koningrijk Wurtemberg zijn in dit jaar 16 personen tot min of meer lange vestingstraf veroordeeld, wegens deelneming aan, of verzwijging van geheime verbindtenissen.

PARYS, den 15. Augustus.

Men herinnert zich, dat de boekverkooper *Lerouge* voor eenigen tijd veroordeeld werd tot eene schadeloosstelling van 30,000 fr. aan de erfgenamen van den hertog van *Otrante*, oud minister van politie onder *Napoleon*, wegens de uitgave van gedenkschriften op naam van dezen hertog. Gemelde boekverkooper zoekt thans zijn verhaal op den heer *Alphonse de Beauchamp*, van wien hij zegt het werk gekocht te hebben. De heer *Alphonse de Beauchamp* heeft voor de regtbank de volgende verklaring afgelegd: „*Lerouge* is bij mij gekomen. Het werk, dat hij wilde uitgeven, was van eenen teederen aard, uit hoofde der bekende gevoelens en ambtsbetrekkingen van den woordvoerder. Daar hij mijne gevoelens wist, en overtuigd was, dat ik de menschen en de zaken kende, heeft *Lerouge* mijne medewerking ingeroepen, mij verzocht, naar de handschriften, welke hij mij gaf, een geheel te maken, en bij noten goed te maken, wat de tekst gevaarlijks kon behelzen. Vergeefs zoekt hij thans van rol te veranderen, want ik ben gelukkig genoeg geweest, eene aanteekening van zijne eigene hand te bewaren, waarin het volgende voorkomt: „Manuscript, aan eenen vriend toe„vertrouwd, alvorens naar de ambassade van .... te vertrekken, met „aanbeveling, om hetzelve eerst *na zijnen dood uittegeven.* Zijne fa„milie en kinderen weten er niet van; zij moeten er om reden onkun„dig van blijven.

„Het werk zal, zoo als het is, uitgegeven worden, behoudens de „bijvoeging van noten, naar tijd en omstandigheden.

„Het stuk is door den woordvoerder gedeeltelijk geschreven in zijne „senatorij van Provence, in het kasteel van Ferrière, en gedurende „zijne gezantschappen."

„Toen *Lerouge*, voegde de heer *de Beauchamp* er bij, door de erfgenamen van den hertog van *Otrante*, werd achterhaald, is hij mij te Montmorency komen raad vragen, wat hij doen moest. Ik heb hem aangeraden, den eigenaar van het manuscript te noemen. Hij heeft zulks geweigerd, en het gemakkelijker gevonden slechts mij te noemen, [illegible] van het vonnis te doen optreden."

[illegible] *Chateauneuf* [illegible] meest in alle Europische landen aanzienlijk is vermeerderd, en evenredig het meeste in Frankrijk. — In Parijs wordt eene schier onafgebrokene toeneming van vondelingen sedert het jaar 1640 tot het jaar 1773 waargenomen. Van minder dan 400 in het eerst gemelde jaar, stegen zij tot 7676 in het laatst gemelde. Van 1793 tot 1801 bedroegen zij slechts ongeveer de helft van het laatste getal; in het jaar 1796 slechts 3122. Sedert het begin dezer eeuw tot 1814 had weder eene nieuwe vermeerdering plaats. Van toen af is hun getal, in evenredigheid tot de bevolking, genoegzaam onveranderd gebleven, hetzelve kan tegenwoordig doorgaans op jaarlijks 5000 berekend worden. — In geheel Frankrijk bedroeg het getal vondelingen in het jaar 1784 niet meer dan 40,000. Daarentegen telde men in het jaar

1798	51,000
1809	69,000
1816	84,500
1816	87,700
1817	92,200
1818	98,000
1819	96,000
1 Januarij 1821	105,700
1822	138,500

Volgens deze opgave, is hunne evenredigheid in de twee laatste jaren ongeveer een 250ste gedeelte der geheele bevolking. Het zal nader moeten blijken, of deze evenredigheid alleen slechts uit eene toenemende nederlegging der kinderen voortvloeit.

Over het algemeen blijkt, dat het getal vondelingen met dat der onechte geboorten evenredig toe- of afneemt. De hoofdoorzaken van het te vondeling leggen van kinderen moeten overal in armoede en losbandigheid of zedenbederf gezocht worden, deze zijn tevens ook de oorzaken, welke de geboorten buiten huwelijk vermeerderen. De heer *de Chateauneuf* heeft Frankrijk in twee groote helften gedeeld. De eene bevat de middel-provincien of het binnenland, waar doorgaans minder nijverheid en arbeids-vracht, derhalve ook mindere welvaart wordt aangetroffen; de andere de grensprovincien, in welke over 't algemeen de omstandigheden gunstiger zijn, waar zich de zeehavens en vestingen bevinden, de steden Brest, Nantes, Toulon, Marseille, Bordeau, Rouen, Rijssel, St. Quentin, Amiens, Metz, Straatsburg, volkrijke en nijvere plaatsen, die eene menigte buitenlanders, soldaten, zeelieden, werklieden bevatten, en die even zoo vele verzamelplaatsen van arbeidzaamheid, rijkdom en zedenbederf zijn. Desniettegenstaande blijkt uit officiele opgaven, dat van de kinderen, welke in Frankrijk in het jaar 1821 te vondeling gelegd werden, de grensprovincien met negentien millioen inwoners slechts weinig meer opgeleverd hebben, dan de elf millioen inwoners van de middel-provincien. Zulks toont aan, dat nijverheid en welvaart het getal vondelingen verminderen, en dat hetzelve daarentegen in de armere departementen, die minder industrie en handel hebben, grooter is.

Onder de vondelingen heerscht veel grootere sterfte, dan onder andere kinderen. Daar sterven tegenwoordig in Frankrijk, volgens verzekering van den heer *de Chateauneuf*, bijna drie vijfde deelen, of 59 van de 100 dezer ongelukkige kinderen, reeds in het eerste levensjaar. Daadzaken als deze, en de overweging, dat, wanneer geene vondelingshuizen voorhanden waren, de meeste moeders hare kinderen zelf zouden voeden, of voor derzelver verpleging zorg zouden dragen, — zijn het dan ook wel geweest, die den Brit *Malthus* tot de vreesselijke uitspraak gebragt hebben: „Wie de bevolking stuiten wilde, en in de keuze der middelen onverschillig ware, zou naauwlijks een krachtiger kunnen aanwenden, dan eene de onvoorwaardelijke en onbeperkte opneming van kinderen zeer vele vondelings-huizen op te rigten." De aanmerking is ontzettend; doch wie wil hem, bij de voor oogen zijnde daadzaken, wederspreken? Waren, zegt de heer *Malthus*, de kinderen van het vondelings-huis aan de zorg hunner ouders toevertrouwd gebleven, zoo mag, hoe vele gevaren hen ook dreigden, toch niemand twijfelen, dat een ongelijk grooter getal derzelven in het leven zou gebleven zijn. „Wil men de zaak nader beschouwen," voegt hij er bij, „dan zal men zich overtuigen, dat de vondelings-huizen niet alleen slechts hun eigenlijk doel missen, maar dat zij ook eensdeels het zedenbederf magtig bevorderen, en andersdeels het behoud en de toeneming der bevolking tegenwerken. De verhoeding van enkele van tijd tot tijd voorkomende gevallen van kindermoord, uit vrees voor schande, wordt al te duur door een middel gekocht, dat de eerwaardigste en weldadigste zedelijke gevoelens bij het volk verstikken helpt." Merkwaardig is nog eene afdeeling van 't geschrift des heeren *de Chateauneuf*, 't welk een vergelijkend overzigt der opvoeding behelst, welke den vondelingen in de onderscheidene Europische Staten ten deel valt. In Frankrijk bekommert [illegible] worden zij tot de gemeenste handteringen opgeleid. In Madrid wil men het ongeluk hunner geboorte door eene milde opvoeding eenigermate vergoeden, zoodat de kinderen, die in het leven blijven, in hun ongeluk grond en aanleiding tot een gunstiger lot vinden mogen. In Napels, Moskou, Petersburg wordt de natuurlijke aanleg der kinderen geraadpleegd, en naar gelang deszelven, hun onderrigt in handwerken en werktuigelijke kunsten gegeven, of ook, waar voldoende beweegredenen bestaan, eene wetenschappelijke loopbaan voor hen geopend.

MADRID, den 4. Augustus.

Het gouvernement gaf, voor eenigen tijd, order aan alle kerkvoogden des rijks, om herderlijke brieven uittevaardigen, ten einde hunne onderhoorigen tot eendragt te vermanen. Eenige prelaten hebben aan die aanschrijving voldaan, en onder dezelve behoort de groot-prior van de militaire orde van Alacantara. Zijn herderlijke brief, die hier zeer verspreid is, behoort tot de geschiedenis; hij toont den staatsleden, wie de ware rustverstoorders zijn, welk gebruik de ultramontanen van hunnen geestelijken en alvermogenden invloed in Spanje maken. De meest bevooroordeelden zullen de getuigenis van een lid der geestelijk-

heid niet verwerpen; die met eene zoo hooge waardigheid bekleed is als die van groot-prior van de militaire orde van Alcantara. Deze prelaat erkent in zijnen brief, dat de geestelijkheid grootelijks de algemeene tweedragt bevordert, en laat zich aldus uit: »Zulks is te meer vreemd, daar de priesters van den Allerhoogste in Spanje de eenigste leidslieden zijn van een eenvoudig en min verlicht volk, en zij nu, in plaats van dit volk door het licht des Evangeliums, dat niets dan menschenliefde ademt, te besturen, hetzelve met de toorts der tweedragt voortdrijven."

Dit is zeer klaar, niemand kan er zich in vergissen; geheel Europa zal uit dezen herderlijken brief zien, welke de ware aanstokers van onzen tweespalt zijn, en naar welk doel zij streven.

Intusschen gaan de ultramontanen voort in hunne pogingen tot herstel van het heilig officie, de eenigste vierschaar, bij welker duisternis zij naar welgevallen degenen zullen kunnen uit den weg ruimen, die hun mishagen. In eenige streken heeft de geestelijkheid de inquisitie reeds op eigen gezag hersteld.

— Er hebben gedurende eenigen tijd geruchten geloopen van gewapende benden, die door agenten van de apostolische junta werden aangevoerd en onderhouden, om de uitroeping van don Carlos als koning van Spanje te bevorderen. De bekende Trapist was een der voornaamste van die agenten en moet in de noordelijke provincien eene talrijke bende onder zich gehad hebben. Men zegt, dat de koning 25,000 piasters op zijn hoofd gesteld had; maar dat de geestelijkheid hem opgezocht en in een klooster overgebragt heeft, om hem aldus aan de vervolgingen van de wereldlijke magt te onttrekken.

HAARLEM, den 17. Augustus.

De loterij van voorwerpen der tentoonstellingen, welke dezer dagen gesloten is, bestaat uit 17592 nommers, onder welke 2932 prijzen, bij het lot zullen worden verdeeld, ter waarde van ruim ƒ 83,000. — Onder deze prijzen noemt men het verguld-bronzen uurwerk met 's konings beeltenis te paard, van *Giesbrecht*, No. 2265, 2 d. gewaardeerd ƒ 800; de zware zilveren terrine van *Bennewitz*, No. 2204, 2 d. ƒ 1,525; de spiegel van *Nalop*, No. 2473, 2 d. ƒ 1,200; twee kristallen lustkroonen, No. 2402, 2 d. ƒ 400 en de kristallen kroon met 16 lichten, No. 2403, 2 d. ƒ 500 van *Ydens*; de harp, No. 2245, 2 d. ƒ 600 van *Winand*; het garnituur, No. 1607, 1 d. ƒ 635, van *Riem en Colsoul*; de zilveren boulloir, No. 1570, 1 d. ƒ 600 van *Bonebakker*; het ledikant, No. 1058, ƒ 1,100, van *Lehembre*; enz.

De ondergeteekenden geven bij deze dankbaar berigt, dat zij, voor de ongelukkigen door den brand te Silvolde, nader hebben ontvangen:

Uit G., met het beurtschip van Hoorn... inhoudende gemaakte Kleedingstukken...

J. M. DE KEMPENAER,
D. G. VAN EMBDEN.

Arnhem, 18. Augustus 1825.

ARNHEM, den 20. Augustus.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 19. Aug. 1 El 4 Palm 5 Duim; gewassen 10 D. gevallen 0 D
Den 20. dito 1 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 5 D. gevallen 0 D

Ruim *zes* weken, na het overlijden van den Heer *NICOLAAS LE BALLEUR*, waarvan toenmaals aankondiging gedaan is, is *DOMINICUS NAMNA*, diens eenige doch wegens zielsgebrek ongelukkige ZOON, in den ouderdom van 46½ jaren, wegens een hem aangekomen spoedig verval van krachten, zijnen VADER (welke hem van beide Ouders was overgebleven), in den vroegen morgen van heden, aldaar in het Ouderlijk Huis, ten grave gevolgd.

Zalt-Bommel, den 15. Augustus 1825.

R. VAN HOYTEMA,
H. P. DE RUUK,
...
Executeuren Testamentair van wijlen den Heer
N. LE BALLEUR.

---

§ § § De DYKSTOEL des POLDERS van † † *OOSTERWOLDE* maakt bij dezen bekend, § dat alnu, op Donderdag den 25. Augustus aanstaande, des morgens om *tien* ure, op het Stadhuis te Elburg, publiek zal worden aanbesteed:

Het Herstellen der Doorbraken en Defecten van den Zeedijk in gemelden Polder;

Waarvan de conditien en bestek, in het Logement de *Haas*, te Elburg, en bij *J. ANDRIES*, op de Nieuwstad te Oosterwolde, ter lezing liggen, en de aanwijzing daags te voren zal geschieden.

§ † § Op Maandag, den 29. Augustus 1825, voorts de gehele Kermis door, zal men, ten huize van *P. BOONZAIER*, in de Kortestraat, te Arnhem, verkoopen: Eene groote partij best ENGELSCH AARDEWERK, PORCELEIN, GLAS, en andere MANUFACTUREN, gemaakt GOUD en ZILVER, en HUISRAAD en RYTUIGEN.

P. BOONZAIER.

§ † § De Deurwaarder *M. VAN SCHAARDENBURGH*, te Tiel, zal, op Dingsdag den 23. Augustus 1825, des morgens ten 9 ure, ten Sterfhuize van Mevrouw de Weduwe *VAN OYEN*, in de Ambtmanstraat, te Tiel, bij Eshuis, om contant geld, publiek verkoopen:

Eene Groote BERLINE, met een Fraai Bokkekleed.
Eene CALECHE.
Een FRANSCHE WAGEN,
Eene REIS-CALECHE, en
Differente Fraaije TUIGEN.

Alsmede een netten en zindelijken INBOEDEL, bestaande in TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERYEN, BEDDEN met hun toebehooren, TAPYTEN, KARPETTEN, KAGCHELS, Koperen en andere VUURHAARDEN, Fraai PORSELEIN, GLAS en AARDEWERK; voorts KABINETTEN, LATAFELS, HOEKBUFFETTEN en een menigte KOPER, en TIN, en Keukengereedschap ten dage van verkoop zal worden voorgebragt.

ZEG HET VOORT.

NB. De Goederen zijn Vrijdag den 19. en Zaturdag den 20. Augustus, van des morgens 10 tot 12 en des namiddags van 3 tot 5 uren, voor een ieder te zien.

V E R K O O P I N G.

Op Vrijdag den 26. Augustus aanstaande, des middags ten *een* ure, van *een en dertig* stuks, bij de Afdeeling Kurassiers No. 1, op Reforme gestelde PAARDEN, ten huize van den Kastelein *J. P. FLORUSSEN*, op de Steenstraat buiten Arnhem.

† † † UIT DE HAND TE KOOP: eene extra § § fraaije CALECHE, met Plaat gemonteerd, met § losse Voorkap, geschikt voor een en twee Paarden. Te bevragen bij den Mr. Zadelmaker *A. H. SCHWARTZ*, in de Rijnstraat, Te Arnhem.

OVERLEDENE SOLDATEN.

In het Kantoor van den Agent *G. D'HENRY*, achter de *St. Bavo's Kerk*, No. 26, te Gend, Oost-Vlaanderen, kan men COMMUNICATIE nemen der REGISTERS, inhoudende de namen van meer dan 34,000 SOLDATEN, die gedurende de laatste Oorlogen in Franschen dienst Overleden zijn, en alle dezelve ... Authentieke DOODBRIEVEN kan bezorgen ... Onderzoekingen te bezorgen nopens het lot van ... Nederlanders ... af het Jaar 1815, in Franschen militairen dienst ... in hun Vaderland niet zijn te rug gekomen.

Brieven moeten Vrachtvrij zijn.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

Bepaling van den WEKELYKSCHEN DIENST van de Stoombooten, tusschen de Steden *Rotterdam*, *Nijmegen*, *Dusseldorp*, *Keulen* en tusschen beiden gelegen plaatsen, gedurende de maand *Augustus*:

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:
Elken Dingsdag, des morgens ten 7 ure.
Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*, *Dusseldorp* en *Keulen*:
Elken Donderdag, des morgens ten 7 ure.
Van *Nijmegen* naar *Dusseldorp* en *Keulen*:
Elken Vrijdag, des morgens ten 4 ure.
Van *Dusseldorp* naar *Keulen*:
Elken Zaturdag, des morgens ten 8 ure.
Van *Keulen* naar *Dusseldorp*, *Nijmegen* en *Rotterdam*:
Elken Zondag, des morgens ten 8 ure.
Van *Dusseldorp* naar *Nijmegen* en *Rotterdam*:
Elken Zondag, des morgens ten 10 ure.
Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:
Elken Maandag en Woensdag, des morgens ten 9 ure.

§ § § De GEBROEDERS *B. AUGUST*, voor hunnen § § *Vader*, hebben de eer het Geëerde Publiek te berigten, † dat zij, als gewoonlijk, ook weder dit Jaar, op de Arnhemsche Kermis met een Groot en Fraai Assortiment onderscheidene LAKENS zullen komen, welke zij tot ... prijs zullen verkoopen. Zij recommanderen zich in iedere ...

*** *H. C. A. THIEME* heeft op den ... Augustus aan den Heer Burgemeester van Zutphen ter verklaring en bewerking in het Nederduitsch, vertoond: *Novum Lexicon Manuale Graeco-Latinum et Latino-Graecum. Primum a* BENJ. HEDERICO *institutum post* ... S. PATRICK, J. A. ERNESTI, ... WENDLER, T. MORELL, ... LAROCHE, F. J. BASS, C. ... *denuo editum auxit, emendavit, auxit* G. PINZGER ... *recognoscente* T. PASSOVIO. *Editio Quinta*. Lipsiae 1825.

Z U T P H E N.

De Tandmeester
LEHMAN JOSEPH SON,

Zal, van Maandag den 22. tot Zaturdag den 27. Augustus, ten huize van *L. BECK*, in de *Keizers-Kroon*, over alle gebreken der TANDEN te spreken of te ontbieden zijn.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.